

prism

คิตะคิตะ คนพิสดารไซคอดีพิศวง きたきた捕物帖

มียาเบะ มิยุกิ

เขียน

กินภาส พาหะนิชย์

แปล

หนังสือเล่มนี้เคยเป็นที่นิยมอยู่ช่วงหนึ่ง
ตอนออกเรือนใหม่ๆ ข้าเคยขอให้เซ็งกิจิอ่านให้ฟัง
- มียาเบะ มิยุกิ

การอ่านดีจากรากหญ้าสู่ฟ้า

คำนำสำนักพิมพ์

หลายคนคงไม่เคยรู้เลยว่าเมืองเอโดะนั้นแสนคึกคักเพียงใด ลองทอดสายตามองดูเถิด เห็นหรือไม่ว่าเมืองแห่งนี้มากไปด้วยผู้คนหลากหลายลักษณะ ทั้งชายแก่หญิงชรา เด็กละอ้อนคนงาม คนขาวสูงดำเตี้ย สะอาดสะอ้านโสมม หน้าซำคนเหล่านี้ยังประกอบด้วยหลายสัมาอาชีพ ทั้งชาмуไร ไคเมียว อันธพาล พ่อค้า คนหาบเร่ คนจุดเตา ไม่ว่าจะยากดีมีจนมาจากหนใด ทุกคนล้วนมาตั้งรกราก ณ เมืองแห่งนี้ และผลลัพธ์ของการผสมผสานอันหลากหลาย คือเรื่องราวสารพัดร้อยแปดพันชนิดที่เกิดขึ้นไม่เว้นวัน ไม่ว่าจะคดีทะเลาะเบาะแว้ง ลักเล็กขโมยน้อย หรือเช่นฆ่าสังหาร ทว่าในบรรดาสารพันคดี กลับมีคดีอยู่ประเภทหนึ่งที่รับมือได้ยากยิ่ง นั่นคือบรรดาเรื่องลึกลับที่ไม่อาจชี้ชัดได้ทันที ว่านี่คือ “ผีหลอก” หรือ “คนลวง”

เดิมทีคดีลึกลับเหล่านี้ไม่เคยเป็นเรื่องใหญ่ เพราะเมืองเอโดะมี “ลูกพี่เซ็งกิจิ” คอยวิ่งแก้ปัญหา ทว่ายามนี้ “ลูกพี่เซ็งกิจิ” คนนั้นกลับไม่อาจลูกมาช่วยไขคดีได้อีกต่อไป ใจชาวเอโดะอ่อนไหวยิ่งกว่าวัน จึงพลันมองหาตัวแทน “ลูกพี่” โดยไม่รู้ตัว และนี่คือเรื่องราวของเด็กหนุ่มหาบเร่แสนธรรมดาผู้ต้องมาแบกรับความคาดหวังของผู้คนโดยไม่ตั้งใจ และมันจะเปลี่ยนแปลงชีวิตเขาไปอย่างไรยากจะคาดเดา

คำนำผู้แปล

ก่อนอื่น ผู้แปลขอขอบคุณสำนักพิมพ์ Prism ในเครืออมรินทร์ที่เล็งเห็นคุณค่าของนิยายย้อนยุคเรื่องนี้ ชื้อลิขสิทธิ์มาแปลให้คนไทยได้อ่าน และเลือกผู้แปลมาทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องราวในฉบับภาษาไทย

งานแปลชิ้นนี้ถือเป็นงานท้าทายที่สุดของผู้แปล ณ ขณะนี้ เนื่องจากผู้แปลมีพื้นความรู้เรื่องยุคเอโดะแทบจะเป็นศูนย์ อีกทั้งห่างหายจากการเรียนมาเกือบสิบปี ระหว่างที่แปลนิยายเรื่องนี้ ผู้แปลรู้สึกเหมือนได้ลงทะเบียนเรียนวิชาบังคับ “เอโดะ 101”

ผู้แปลมองว่านอกจากนิยายเรื่องนี้จะมอบความบันเทิงแล้ว มิยาเบะ มิยูกิ ยังสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่นในยุคเอโดะผ่านปัจจัยสาม ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร และที่อยู่อาศัย ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และคติชนวิทยาแบบไม่เครียด อีกทั้งผู้แปลใส่เชิงอรรถไว้ให้อย่างเต็มที่ จึงเชื่อว่านิยายเรื่องนี้จะไม่ได้อ่านยากมากเกินไป

เรื่องราวทั้งสี่ใน คิตะคิตะ คนพิสดารไซคิพิศวง ประกอบด้วยเสาหลักสามเสา ได้แก่ การไซปริศนา เรื่องลึกลับ และจิตใจมนุษย์ หลังจากที่ผู้แปลเปลี่ยนนิยายเรื่องนี้จบก็สัมผัสได้ว่า มียาเบะ มียูกิ ยึดโยงเสาทั้งสามต้นนี้ด้วยคุณธรรมที่เรียกว่า “ความกตัญญู” ซึ่งเป็นเกราะคุ้มภัยให้คิตะอิจิ ตัวละครเอกของเรื่อง ด้วยเหตุนี้ นิยายเรื่องนี้จึงทำหน้าที่เป็นสื่อที่ช่วยปลูกฝัง “ความกตัญญู” แก่ผู้อ่านทางอ้อม

หากมีความผิดพลาดประการใดเกิดขึ้นกับหนังสือเล่มนี้ ผู้แปลกราบขอภัยเป็นอย่างสูง และแอบหวังเล็กๆ ว่าผู้อ่านจะชื่นชอบตัวละครต่างๆ ในเรื่องและเข้าใจวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่นในยุคเอโดะได้ดียิ่งขึ้น

ทินาส พาทะนิชย์

สารบัญ

บทที่ 1	ปลาปักเป้ากับฟูกูอะไร	1
บทที่ 2	กระดานทอยเต๋ากับเทพลักซอน	50
บทที่ 3	ผู้พิทักษ์ผู้เสียขริม	117
บทที่ 4	เจ้าสาวจากแดนปรภาพ	218

กดอ่าน

บทที่ 1

ปลาปักเป้ากับฟูกะโร

1

วันหนึ่งในช่วงต้นฤดูใบไม้ผลิที่อากาศกลับมาหนาวและหิมะตกปรอย ยามเที่ยงเศษ ลูกพี่เซ็งกิจิ ผู้ช่วยสันติบาลและพ่อค้าบุงโกะ¹ แห่งย่านฟูกางาวะโมโตมาจิ ได้รับประทานหม้อไฟปลาปักเป้าแก้มสาเกอุ่น ๆ กับครูเพลงโคะอุตะ² คนสนิท ก่อนจะต้องพิษปลาปักเป้าจนถึงแก่ความตาย

เซ็งกิจิกลุ่มหลงหญิงงามและสุราอาหารเลิศรส ดังนั้นน่าจะนอนตายตาหลับ คิตะอิชิซึ่งเป็นลูกน้องปลายแถวคิดเช่นนั้น หากเซ็งกิจิในแดนปรภพได้ยินว่าเด็กเมื่อวานขึ้นอย่างเขาพูดตั้งว่า ก็คงจะหัวเราะร่วน

ลูกพี่เซ็งกิจิเสียชีวิตในวัย 46 ปี เขาเป็นชายรูปร่างเหมือนนักแสดงละคร เนื้อหอมในหมู่สาว ๆ มาตั้งแต่ยังหนุ่ม พออายุเข้าเลขสี่ก็ยิ่งมากเสน่ห์ มีสาว ๆ รุมล้อมไม่เคยห่าง ข้าเจ้าตัวยังชอบมั่วสตร้อยอยู่แล้ว จึงมีข่าวอื้อฉาวไม่เลิก

¹ กล่องใส่สิ่งของเบ็ดเตล็ด

² เพลงสั้น ๆ ที่ขับร้องประกอบการเล่นซามิเซน (เครื่องดนตรีประเภทสายของญี่ปุ่น)

“ลูกพี่เซ็งกิจเป็นเลื้อผู้หญิงโดยแท้ ขอแค่เห็นอีกฝ่ายเป็นผู้หญิง เป็นต้องโปรยเสน่ห์ใส่ ไม่ว่าจะเด็กอ่อนหรือแม่เฒ่า”

คังเอมอน หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า“โทมิดัง”เคยกล่าวไว้ เขาเป็นนายหน้าบ้านเช่าในย่านฟูกางาวะและสนิทสนมกับลูกพี่เซ็งกิจ ตัวโทมิดังเองก็เจ้าสำอาง ชอบผูกเชือกฮาโอริ³เป็นปมให้ดูโก้และทิ้งชายยาว ชาวบ้านยังล้อกันอีกว่าเขาชอบเที่ยวย่านเร็นมยุ่นักละ คงจะจริงอย่างที่ใครๆว่า โลกมักจะดึงดูดคนประเภทเดียวกันเข้าหากัน

ถึงแม้ลูกพี่เซ็งกิจจะเป็นผู้ช่วยสันติบาล แต่ใบหน้ากลับไม่ได้ชวนให้เกรงขาม ทั้งยังไม่ชอบเดินควงจิตตะ⁴เพราะดูไร้รสนิยม ทว่าเขาเจ้าคารมและไถ่เกลี้ยเก่ง เวลาเกิดเหตุคนทะเลาะกัน เซ็งกิจจะเข้าไปห้าม ปรองบองฝ่ายหนึ่งเกลี้ยกล่อมอีกฝ่าย หาทางประนีประนอม

นี่ก็เป็นความสามารถของเลื้อผู้หญิงเช่นกัน โทมิดังกล่าว

“คนส่วนใหญ่มักทะเลาะกันเรื่องเงิน ไม่ก็เรื่องผู้หญิง และคนที่แตกปากทะเลาะกันเรื่องเงินมักจะเป็นผู้หญิง ดังนั้นเลื้อผู้หญิงเลยระับเหตุทะเลาะวิวาทเก่ง”

ส่วน“พ่อค้าบูงโกะ”คือคำที่คนทั่วไปใช้เรียกลูกพี่เซ็งกิจ ความหมายก็ตรงตัว นั่นคือพ่อค้าขายบูงโกะ (กล่องกระดาษหนา)

³ เลื้อคลุมชุดกิโมโน

⁴ อุปกรณ์ของตำรวจยุคเอโดะ เป็นท่อนเหล็กยาวประมาณ 50 เซนติเมตร มีตะขอเกี่ยวอยู่ใกล้ด้ามจับ

สำหรับใสโคโยมิบง⁵ เกะซากุบง⁶ และโยมิฮง⁷ โดยร้านและบ้านของลูกพี่เลี้ยงกิจิอยู่ในย่านฟูกางาวะโมโตมาจิ

คิตะอิจิจากุอยู่อยู่กับลูกพี่เลี้ยงกิจิ ทำหน้าที่หาบเร่ขายของเดินร้องเรียกลูกค้าทุกวัน “บุงโกะจ้่า บุงโกะ”

ตอนอายุสามขวบ คิตะอิจิพลัดหลงจากแม่ที่ตลาดเย็นย่านยตสึเมะในฤดูร้อน ลูกพี่เลี้ยงกิจิเห็นเข้าจึงชวนว่า “มาอยู่บ้านซักก่อน” และรับอุปการะไว้ คิตะอิจิอยู่กับลูกพี่เลี้ยงกิจิเรื่อยมาจนปีนี้อายุ 16 เขาจึงเคารพรักอีกฝ่ายเหมือนพ่อ และแทบจะจำหน้าแม่ที่พลัดพรากกันไม่ได้แล้ว คิตะอิจิเป็นเด็กหลงมานานหลายปี บางทีเขาคงถูกแม่ทอดทิ้ง ไม่ได้พลัดหลงกันจริงๆ ก็เป็นไปได้

ตอนลูกพี่เลี้ยงกิจิล้มป่วย คิตะอิจิหาบสาแหกรเร่ขายบุงโกะอยู่แถวโกดังเก็บไม้ซารุอะเอะเลียบแม่น้ำโอนางิ ละแวกนั้นคือชานเมืองฟูกางาวะ ที่ดินส่วนใหญ่ยังเป็นไร่นา แต่ก็มีเรือนของฮาตะโมโตะ⁸ และไคเมียว⁹ ตั้งอยู่หลายหลัง ทั้งยังมีบ้านของผู้นำหัวเมืองและเรือนพักของพ่อค้าใหญ่ปลุกอยู่เป็นหย่อมๆ บรรดาข้ารับใช้ของบุคคลเหล่านั้นต่างเป็นลูกค้าอุดหนุนบุงโกะ

⁵ ภูตินั่นแล่ม

⁶ นิยายรักประโลมโลกในช่วงปลายยุคเอโดะ

⁷ หนังสือประเภทหนึ่งในยุคเอโดะ มีภาพประกอบน้อย เน้นข้อความ

⁸ ซามูไรระดับสูงซึ่งคอยรับใช้ผู้สำเร็จราชการของรัฐบาลโชกุนโทกูงาวะ

⁹ ตำแหน่งเจ้าเมืองที่มีความสำคัญรองลงมาจากโชกุน

ปกติแล้วบนฝานองโกะจะวาดตราประจำตระกูลต่างๆไว้ ลูกค้าจะเลือกซื้อองโกะที่มีตราประจำตระกูลของตัวเอง แต่เมื่อหลายปีก่อน ลูกพี่เซ็งกิจิเกิดความคิดบรรเจิด ทำนองโกะติดภาพดอกไม้ตามฤดูกาลและสิ่งมงคลออกขายจนขายดิบขายดีเป็นที่นิยม ตัวลูกพี่เซ็งกิจิเองก็เป็นชายรูปร่างม เหมาะกับการขายองโกะสีสันสดใส ชาวบ้านจึงเรียกองโกะนี้ว่า “องโกะพู่แดง” ซึ่งมีที่มาจากพู่แดงจิตตะของลูกพี่เซ็งกิจิ

สาเหตุที่ลูกพี่เซ็งกิจิใช้การตัดแปะภาพเพราะไม่ต้องการจ้างจิตรกร แะจ้างคนมีหัวทางการวาดภาพอยู่บ้างให้วาดภาพเยอะๆ แล้วเอามาตัดแปะก็จะประหยัดต้นทุนได้ อีกทั้งลูกค้ายังประกอบลวดลายเองได้ตามใจชอบ ปรับแต่งองโกะได้หลากหลายรูปแบบ

องโกะที่เริ่มขายไปเมื่อต้นปีติดภาพเรือมหาสมบัติ¹⁰ และภูเขาไฟฟูจิ รุ่นถัดไปที่จะขายติดภาพดอกบ๊วยและนกกระจ๊อย มีแบบวาดซื้อร้านและป้ายร้านตามที่พ่อค้าสั่งด้วย เนื่องจากองโกะดัดแปลงได้ตามแต่ลูกค้าต้องการ ระยะเวลาจึงมีกลุ่มลูกค้าที่ “ไม่ได้อยากซื้อองโกะไว้เก็บหนังสือ แต่ซื้อองโกะพู่แดงไว้สะสม” เยอะขึ้น คิตะอิจิมองว่าลูกพี่เซ็งกิจิหัวการค้าดีทีเดียว

“เจ้าข้าเอ๊ย องโกะพู่แดงมาแล้วจ้า ลายดอกบ๊วยขาวก็มี ลายดอกบ๊วยแดงก็มี ลายดอกบ๊วยบานก็มี รับองโกะไหมจ๊ะ”

น่าเสียดายที่คิตะอิจิไม่ได้หน้าตาดีเหมือนลูกพี่เซ็งกิจิ เขาตัวเล็ก ผอมแห้ง ทว่าเสียงดังกังวาน อีกทั้งเลียนเสียงร้องของนกและหมาแมวเก่ง วันนั้นระหว่างพักเรียกลูกค้า เขาค่อยๆ

¹⁰ เรือบรรทุกทรัพย์สมบัติและเทพเจ้าแห่งโชคลาภทั้งเจ็ด

เดินไปพลางเลี่ยนเลียงนกระจ้อย

เรือนแถวนี้เป็นของชาмуไรก็จริง แต่ไม่ใช่เรือนอยู่ประจำ หรือเรือนส่วนบุคคล ไม่ได้มีประตูยาวโอ่อ่าหรือซุ้มประตูรั้ว มีแค่แนวรั้วต้นไม้กับประตูรั้วไม้ หลังคาก็มักจะมุงด้วยฟาง

คิตะอิจิถูกใจเรือนหลังหนึ่ง เป็นเรือนเล็ก ๆ หลังคามุงฟางสองชั้น ทางทิศตะวันตกของเรือนปลูกต้นเคยาเกะ¹¹ สูงจนต้องแหงนมอง กิ่งก้านต้นไม้แผ่กว้างปกคลุมเรือน ดูแล้วสบายตา

ต้นสืบาเกะในสวนออกดอกบานสะพรั่งตามฤดูกาล ดังนั้นนี่ไม่น่าใช่เรือนของชาмуไร¹² แต่เพราะมองไม่เห็นม่านและโคมไฟ ที่มีตราประจำตระกูลหรือชื่อร้าน เขาจึงเลิกคาดเดาในที่ที่สุด

คิตะอิจิเป็นเพียงคนจน ๆ ถึงจะได้ลูกพี่เลี้ยงกิจิผู้ช่วยยกย่องเลี้ยงดูมา แต่เขาก็เหมือนคนไม่มีตัวตนในสังคม ต่อให้ขยันทำงานอย่างแข็งขันแค่ไหนก็คงไม่มีปัญญาได้อยู่บ้านหลังใหญ่ เช่นนี้ น่าอิจฉาซะมด...เขาคิดพลางหยุดพักชั่วคราว กำลังลังเลว่าเดินย้อนกลับไปทางเดิมดีหรือไม่

ที่ผ่านมามีว่าคิตะอิจิจะร้องเรียกลูกค้าจนคอแห้งแค่นั้น “เรือนเคยาเกะ” ก็ไม่เคยออกมาอุดหนุนบุงโกะเลย ไม่เห็นแม้แต่คนเดินเข้าออก บรรยาการดูเงียบเชียบ

¹¹ ไมยราบต้นที่มีถิ่นกำเนิดในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ต้นสูงแข็งแรง แผ่กิ่งก้านสาขากว้าง ใบเปลี่ยนสีไปตามฤดูกาล ทำให้เหมาะแก่การปลูกเป็นไม้ประดับให้ร่มเงา

¹² สาเหตุที่ชาмуไรเกลียดดอกสืบาเกะ เนื่องจากเป็นดอกที่ร่วงหล่นง่ายดังหัวที่ถูกรับในครั้งเดียว

ทว่าวันนี้กลับต่างออกไป

ขณะคิตะอิจิพักเหนื่อย คนผู้หนึ่งได้ออกมาจากหลังเรือน
เคยากิ เดินจ้ำอ้าวผ่านไต้ต้นไม้ใหญ่มายังประตูรั้วไม้หน้าเรือน
เป็นซามูไรสวมฮาโอริกับกางเกงฮากามะ เขาหยุดยืนอยู่หน้า
แนวรั้วต้นไม้

“นี่ พ่อค้ำบุงโกะ”

ซามูไรป้องปากเรียกเสียงดัง

“เจ้าเป็นคนของผู้ช่วยสันติบาลเซ็งกิจิใช่หรือไม่”

ใบหน้าคมสันโผล่มาเหนือแนวรั้วต้นไม้ คิตะอิจิที่โพกผ้า
คลุมศีรษะอยู่เพราะว่าหนาวหู่ จึงรีบถอดผ้าคลุมออกแล้วผงก
ศีรษะ “ใช่ขอรับ ขอบคุณที่อุดหนุนนะขอรับ”

ซามูไรกวักมือเรียกคิตะอิจิ ทำทางดูร้อนรน คิตะอิจิ
จึงวิ่งโหย่งๆ ไปยังแนวรั้วต้นไม้

พอเห็นใกล้ๆ พบว่าซามูไรผู้นี้บึกบึนไม่น้อย ใบหน้า
คมเข้ม อายุราวสามสิบเศษๆ หรืออาจจะหนุ่มกว่านั้น

“ขอโทษด้วย แต่ข้าไม่ได้เรียกมาเพื่อซื้อของ ข้าเพิ่งกลับ
มาจากทากาบาชิ”

ซามูไรพูดเสียงดังฟังชัด แต่ไม่รู้เหตุใดถึงต้องจ้องหน้า
คิตะอิจิอย่างจริงจังเพียงนั้น

“เจ้ารีบกลับไปบ้านซะ เซ็งกิจิอาการสาหัสเพราะพิษ
ปลาปักเป้า คนในละแวกแตกตื่นกันไปหมดเลย”

ทากาบาชิอยู่ไม่ไกลจากฟูกางาวะโมโตมาจิ คิตะอิจิร้อง
“เอ๊ะ” แล้ววิ่งขึ้นไป

เห็นคิตะอิจิยืนตัวแข็งทื่อ ซามูไรก็มองอย่างเวทนา

แล้วเดินจ้ำอ้าวไปที่ประตูรั้วไม้ ปลดกลอนเปิดประตูให้

“วิ่งหาบสาแหรกกลับไปคงไม่คล่องตัว เจ้าฝากข้าวไว้ก่อนก็ได้ แล้วค่อยกลับมาเอาทีหลัง”

ชามุไรยื่นแขนใหญ่เหมือนท่อนซุงออกไป เร่งให้คิตะอิจิส่งสาแหรกมา

บุงโกะเป็นกล่องกระดาษ ต่อให้วางเหินเป็นภูเขาก็ไม่หนัก แม้แต่คนแรงน้อยอย่างคิตะอิจิก็น่าหอบเร็วไหว ชามุไรคนนี้มิกำลังแขนและกล้ามเนื้อไหล่ คงจะมีแรงเหลือเฟือ

ทั้งที่เป็นสถานการณ์ฉุกเฉิน แต่คิตะอิจิกลับลังเลและสมเพชตัวเองที่ไม่กล้าก้าวออกไป

“ดูจากคนที่แตกต่างกัน สงสัยเชิงกิจจิงไม่รอด แต่คนที่โดนพิษปลาปักเป้าไม่ได้ตายทันที ถ้าเจ้ารีบกลับไปอาจจะทันดูใจไม่ต้องเกรงใจข้า ไปซะ”

ชามุไรเร่งคิตะอิจิ ทำทางดูกระวนกระวายใจ

“เรือนนี้เป็นเรือนพักของท่านสึบาากิยามะ คัตสึโมโตะ ผู้นำกลุ่มโคบุชิน ข้าเป็นโยนิน¹³ ชื่อโอมิ ชิมเบ วางใจได้ ข้าไม่ลักลั่นคำของเจ้าหรอก”

เมื่อได้ยินดังนั้น มนตร์ที่สะกดคิตะอิจิไว้ก็คลายลง

“ระ...รับทราบขอรับ ขอบพระคุณขอรับ”

คิตะอิจิส่งไม้คานให้แล้วโค้งคำนับ ก่อนออกวิ่งไปโดยไม่เหลียวกลับมามอง ลูกค้ำคนหนึ่งบังเอิญเห็นเขาวิ่งมา

¹³ ผู้รับใช้ใกล้ชิดเจ้านายในสมัยเอโดะ รับผิดชอบงานด้านบัญชีและงานเบ็ดเตล็ด

จึงร้องทักอย่างประหลาดใจว่า

“อ้าว คิตะ วิ่งฝุ่นตลบเลยนะ”

คิตะอิจิตัวพอมเหง้า แต่วิ่งเร็วจี

มิเสียแรงที่วิ่งมา คิตะอิจิกลับมาถึงบ้านทันดูใจลูกพี่
เซ็งกิจิ ทว่าลูกพี่เซ็งกิจิพูดไม่ไหวแล้ว ได้แต่ถอนหายใจรวยริน
หน้าซีดเผือดราวกับร่างไร้วิญญาณ

พวกบ้าแถวบ้านและพวกพี่ชายที่แหกกันมาหลังจากรู้ข่าว
ต่างใช้ให้ไปซื้อนู่นซื้อนี่มารักษาลูกพี่เซ็งกิจิ คิตะอิจิเลยต้อง
วิ่งวนอีก พอกลับมาก็สวดมนต์ภาวนาอยู่หน้าประตูห้องนอน
ทั้งคืน ไม่ได้หลับสักงีบ เพื่อขอให้ลูกพี่เซ็งกิจิหายดี

ว่ากันว่าใครที่ต้องพิษปลาปักเป้าให้กินการบูร ต้มน้ำคราม
ก็ใช้ได้ผล หรือเอาหมึกแห้งมาย่างแล้วสูดควันเข้าไป หมอ
ประจำเมืองที่โหมคังเรียกมาบอกว่า

“แค่ให้ผู้ป่วยอาเจียนสิ่งที่อยู่ในกระเพาะอาหารออกมา
ให้หมดก็พอ”

และสั่งให้จับลูกพี่เซ็งกิจินอนตะแคงแล้วรอกน้ำต้มสุก
ใส่ปากไปเรื่อย ๆ ลูกพี่เซ็งกิจิได้แต่นอนไร้เรี่ยวแรงเหมือน
ตุ๊กตาไม้ ดูท่าจะรอดยาก อาการวิกฤตทั้งคืน

สุดท้ายแล้ว ลูกพี่เซ็งกิจิก็สิ้นลมหายใจในช่วงรุ่งสาง

ลูกพี่เซ็งกิจิซื้อปลาปักเป้ามาจากตลาดปลาริมน้ำและลงมือ
แล่ปลาเอง จึงโทษใครไม่ได้ ครูเพลงโคะอุตะที่กินหม้อไฟ
ปลาปักเป้าด้วยกันมีชื่อในการแสดงเพราะหวังว่าโบกะ นางเป็น
คนดัง มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ใครๆ ก็รู้ว่าเป็นคอสุรา ตอนนั้น
นางเอาแต่ดื่มสุรา ไม่ค่อยได้กินปลาปักเป้าเลยไม่โดนพิษรุนแรง

โชคชะตาช่างยากจะคาดเดาจริง ๆ

ครูโอบะร้องห่มร้องไห้ ขอโทษขอโพยต่อหน้าคนทั้งหลาย โทมิคังปลอบใจว่ามันเป็นอุบัติเหตุ เขาถึงได้เรียกปลากปากเป่าว่า “ป็น” (ได้รับพิษแล้วตาย) ทั้งหมดนี้คงเป็นกรรมของลูกพี่เซ็งกิจิ

ลูกพี่เซ็งกิจิกับครูเพลงเคยสนิทสนมกลมเกลียว กระทั่งเมื่อปีที่แล้ว ครูเพลงมีซุ้รักคนใหม่ ทั้งสองเลยกลายมาเป็นแค่เพื่อนดีมกัน วันนั้นลูกพี่เซ็งกิจิเป็นฝ่ายหิ้วปลากปากเป่ามาเยี่ยมเอง บอกว่าขอยืมครวกับหม้อหน่อย ครูเพลงเลยสั่งเด็กรับใช้ให้ไปซื้อต้นหอมกับสุรามา

“ฉันบอกลูกพี่เซ็งกิจิแล้ว ว่าปลากปากเป่าคู่กับฤดูหนาว ไม่ใช่ของที่ควรกินหลังปีใหม่”

อากาศหนาวขนาดนี้ก็เหมือนช่วงกลางฤดูหนาวนั่นแหละ หิมะตกมาได้จังหวะพอดีด้วย

“ฉันเลยคิดว่ำนั่นสินะ เหมือนก็เหมือน”

หม้อไฟปลากปากเป่าฝีมือลูกพี่เซ็งกิจิน่าจะอร่อย ตอนรู้ข่าว คิตะอิจิร้องไห้คนเดียว แคนิดเดียวจริง ๆ เพราะลูกพี่เซ็งกิจิสอนว่าเป็นบุรุษต้องไม่ร้องไห้

แล้วใครจะสืบทอดตำแหน่งผู้ช่วยสันติบาลล่ะ

ผู้แต่งตั้งตำแหน่งนี้ให้ลูกพี่เซ็งกิจิคือ ชาวอิ เร็นทาโร่ โตชิน¹⁴ ผู้ดูแลย่านฮนโจะฟูกางาวะ เขาเริ่มฝึกงานตั้งแต่อายุ

¹⁴ข้าราชการระดับล่าง อยู่ใต้บังคับบัญชาของโยริกิ (ผู้ช่วยของไดเมียว)

16 ปี จนตอนนี้หน้าจะอายุ 22 แล้ว ตามหลักแล้วโตชินแห่งฮัตโจโบริจะหมดวาระในชั่วอายุคน แต่ความเป็นจริงมักจะสืบทอดตำแหน่งต่อไปให้ลูกหลาน ซาวาอิ เร็นทาโร่ จึงรู้จักลูกพี่เลี้ยงกิจิมาตั้งแต่สมัยรุ่นพ่อ พวกคิตะอิจิละเรียกเขาว่า “นายน้อยซาวาอิ”

โตชินรุ่นก่อนหลังเกษียณก็ออกจากเรือนที่ฮัตโจโบริไปอยู่ในเมือง เป็นครูไฮโก¹⁵ และใช้ชีวิตอย่างไม่เอานาhtar แต่พอทราบข่าวว่าลูกพี่เลี้ยงกิจิเสียชีวิตกะทันหัน ก็มางานศพทั้งพ่อลูก หลังจากยื่นส่งโลงบรรจุศพลูกพี่เลี้ยงกิจิออกจากบ้านเสร็จสิ้น เหล่าลูกน้องก็เริ่มปรึกษาหารือกันว่าทำอะไรต่อไป

ลูกน้องหมายเลขหนึ่งของลูกพี่เลี้ยงกิจิชื่อมันซากุ เขาเป็นชายอายุสามสิบเศษๆ อยู่กินกับภรรยาชื่อโอทามะ หาเลี้ยงชีพด้วยการค้าขายงูโกะ คิตะอิจิอยู่กับสามีภรรยาคุณี่มาตลอดตั้งแต่จำความได้ ทั้งสองมีลูกตก ตอนนี้มีลูกหกคน คนโตเป็นเด็กผู้ชายอายุ 12 ปี คอยช่วยทำงานหาบเร่

เมื่องูโกะฟูแดงขายดิบขายดี การเงินก็คล่องขึ้น ลูกพี่เลี้ยงกิจิเลยถือโอกาสนี้มอบหมายให้มันซากุกับภรรยาดูแลกิจการสามีภรรยาคุณี่จึงต้องสืบทอดกิจการร้านงูโกะต่อ ขอแค่ได้รับการอนุมัติจากเจ้าของบ้านเช่า (เจ้าของร้านเสื้อผ้าเก่ารายใหญ่ในย่านอุซึโงะมะะ) ก็ออกไปรับรองใหม่ในชื่อมันซากุได้ นายหน้าที่เป็นคนกลางให้คือโอมิด้ง การเดินเรื่องจึงไม่น่ายุ่งยาก

ที่ยุ่งยากก็คือผู้สืบทอดตำแหน่งผู้ช่วยสันติบาล

¹⁵ กลอนสั้นที่เน้นความตลกขบขัน

มันซากุทำไม่ได้แน่ เขาเป็นพ่อค้าบุงโกะมาโดยตลอด ลูกพี่เข้ซึ่งกิจเองก็ไม่เคยใช้มันซากุในฐานะลูกน้องของผู้ช่วยสันติบาล และดูท่าทางจะผากผีผากไข่มุไม่ได้ด้วย มันซากุตัวใหญ่ แต่พูดไม่เก่ง อธิบายคำไม่ดี ดูซึ่มกะทือ ส่วนโอทามะช่างพูด ช่างคุยผิดกับสามี ทว่านางมักพูดไม่คิด ทำเอาลูกพี่เข้ซึ่งกิจเอือมระอาถึงขนาดบ่นว่า

ในหัวคงมีทุ่งดอกไม้ทั้งปี

ลูกน้องหมายเลขสองคงจะเป็นคนใดคนหนึ่งในพี่ชายสี่คน โดยพิจารณาตามลำดับอายุ เพราะหากพิจารณาตามความดี ความชอบที่ผ่านมาเดี๋ยวจะผิดใจกัน คิตะอิจิคิตะเช่นนั้น แต่แล้ว นายน้อยชาวอิกิก็บังเอิญมาบังหน้าหน้าเขา ลั่นวาทะว่า

“ข้าจะไม่ส่งมอบตำแหน่งผู้ช่วยสันติบาลให้ลูกน้องของเข้ซึ่งกิจคนใดทั้งนั้น ดังนั้นขอจิตตะพุ่แดงคิน”

ที่ประชุมเงียบกริบเหมือนป่าช้า ไมลี ป่าช้าในช่วงอิ้ง¹⁶ ยังครึกครื้นกว่านี้หน่อย

เรื่องที่น่าตกใจซ้ำสองคือ กระทั่งนายใหญ่ชาวอิกิที่เกษียณไปแล้วก็ยังประหลาดใจเมื่อได้ยินเช่นนั้น

“เร็นทาโร่ เจ้าพูดอะไรออกมา”

นายใหญ่ชาวอิตาวาดหน้าแดงก่ำ แต่นายน้อยกลับทำหน้านิ่ง ขนคิ้วบนใบหน้าคมสันไม่กระดิกสักเส้น

“ขออภัยด้วยที่ไม่ได้เรียนท่านพ่อไว้ก่อน แต่ว่าเรื่องนี้

¹⁶ ช่วงที่เปลี่ยนจากฤดูหนาวเป็นฤดูใบไม้ผลิ และจากฤดูร้อนเป็นฤดูใบไม้ร่วง ซึ่งช่วงอิ้งของฤดูใบไม้ร่วง คนญี่ปุ่นจะออกไปไหว้หลุมศพบรรพบุรุษ

ข้าเคยहारอกับเซ่งกจิแล้ว”

ลูกพี่เซ่งกจิกรับทราบแล้วหรือ

“ชีวิตคนเราไม่แน่นอนนอน หลังเลื่อนตำแหน่งจากเด็กฝึกมาเป็นข้าราชการประจำ ข้าจึงลองถามความตั้งใจของเซ่งกจิไว้เพื่อเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด เซ่งกจิตอบชัดเจนว่าจะไม่ส่งต่อจิตตะให้บรรดาลูกน้องของตัวเอง เขายังเขียนข้อความสั้นๆไว้ให้ข้าด้วย อยากดูหรือไม่”

พวกพี่ชายที่กำลังหน้าดำหน้าแดงค่อยๆ หน้าขาวซีด นายน้อยชาวอินทนนท์หนึ่ง ดูน่ากลัวอย่างบอกไม่ถูก

อย่างกับศพพูดได้

และแล้วพี่ชายคนที่อายุมากที่สุดก็ระบายความรู้สึก

“ลูกพี่เซ่งกจิหมดหวังกับพวกข้าถึงเพียงนั้น ช่างน่าอัศจรรย์น่าสมเพชเหลือเกินขอรับ”

เขานั่งคอตก คนอื่นๆ จึงพลอยก้มหน้าซึ่มไปด้วย

คิดะอิจิเสียใจ

ลูกพี่เซ่งกจิเป็นคนเก่ง ทำอะไรเองเป็นหมดทุกอย่าง จึงไม่ต้องการลูกน้องที่ทำงานนอกเหนือคำสั่งและไม่ได้ปลุกปั่นใคร คิดะอิจิรู้เรื่องนั้นดี

พวกข้าทุกคนเป็นแค่สวะ

คิดะอิจิเป็นเพียงเศษสวะ

ทันใดนั้น นายใหญ่ชาวอินทนนท์ถามเสียงดัง

“เช่นนั้น เจ้าจะให้ใครดูแลมัตลีบะ”

มัตลีบะคือชื่อภรรยาของลูกพี่เซ่งกจิ เป็นชื่อที่ฟังดูดี ไม่ได้ด่าขี้ด้อย่าง “มัตลี” เฉยๆ ชื่อนี้พ่อของคุณนายตั้งให้

เขาเป็นกวีไฮโกเหมือนนายใหญ่ชาวอิ

คุณนายอายุเท่ากับลูกพี่เซ็งกิจิ ไม่มีใครรู้ว่าทั้งสองเริ่มต้นคบหากันได้อย่างไร แต่เซ็งกิจิมีครอบครัวตั้งแต่ก่อนจะเป็นผู้ช่วยสันติบาล ทั้งสองน่าจะรักใคร่กันมาตลอด ที่ใช้คำว่่าน่าจะเพราะว่าลูกน้องทุกคนตั้งแต่มันซากับภรรยาไปจนถึงคิตะอิจิไม่มีใครยุ่งเกี่ยวกับคุณนาย

คุณนายตาบอด ตอนยังเล็กนางป่วยเป็นไข้ฝีดาษ แม้จะรอดตายมาได้โดยไม่มีรอยแผลเป็น ทว่าก็ต้องสูญเสียการมองเห็นทั้งหมดไป คุณนายจึงเก็บตัวอยู่แต่ในห้อง แทบจะไม่ออกมาข้างนอก คนที่เข้าออกห้องคุณนายมีแค่ลูกพี่เซ็งกิจิกับหญิงรับใช้คนสนิทชื่อโอมิตสึ

ในสายตาของคิตะอิจิ คุณนายเหมือนอยู่คนละโลก (พี่ชายคนอื่นก็คงคิดคล้าย ๆ กัน) แม้แต่ในงานศพของลูกพี่เซ็งกิจิ คุณนายก็ยังเป็นเหมือนของประดับ การคุยเรื่องสำคัญเช่นนี้ยังไม่มาเข้าร่วม หากจะถูกคนลืมนคงไม่แปลก

ไม่ว่าใครจะดูแลคุณนายก็ตาม บ้านหลังนี้ก็คงตกเป็นของคุณนายอยู่แล้ว

คิตะอิจินั่งเกาคางแกรก ๆ อยู่ทีปลายวงสนทนา แต่แล้วก็โดนโยนประเด็นมา

“คิตะอิจิ นั่งทำหน้าที่ไม่ทุกซั่วนอนอยู่ได้ เจ้าจะเอาอย่างไร”

“เอ๊ะ” คิตะอิจิทำตาโต นายใหญ่ชาวอิทำหน้าที่เอื่อมระอา

“ถ้ามันซากลีบทอดร้านบุงโกะ ข้าไม่แน่ใจว่าเจ้าจะยังอยู่ที่นั่นเหมือนเดิมได้หรือไม่”

โอทามะตอบเสียงสูงราวกับรอรอยู่แล้ว “ข้าจะให้คิตะ

ออกไปเจ้าคะ งานทำบุญโกะกับหาบเร่ พวกข้ากับลูกๆ ทำกันเองได้เจ้าคะ”

เอ๊ะ จะเอาแบบนี้หรือ พวกเจ้าจะเขี่ยข้าทิ้งหรือ

ที่ผ่านมา คิตะอิจิก็แทบจะพูดได้ไม่เต็มปากว่า “อยู่” บ้านเช่าหลังนี้ เขาต้องนอนบนพื้นกระดานแคบๆ ข้างครัว ตื่นมากินข้าวเย็นชืดกับกับข้าวค้างคืน ได้รับเศษเงินเป็นค่าแรงจากลูกพี่เลี้ยงกิจเดือนละครั้ง และหวัง (ลมๆ แล้งๆ) ว่าสักวันหนึ่งจะได้เป็นลูกน้องที่มีชีวิตดีกว่านี้

คำพูดไม่เข้าหูของโธทามะยิ่งทำให้นายใหญ่ชาวาอิโมโ

“โธทามะ เจ้าคิดแบบนี้กับคิตะอิจิอะไระ หมายความว่าเจ้าคิดจะไล่มันตีสืบไปด้วยรีไร”

นายใหญ่ชาวาอิโอรซซัง โธทามะกลัวจนหัวหด แต่เนื่องจากเป็นคนคิดน้อยอยู่แล้วจึงไม่สลด เถียงฉอดๆ หลบอยู่ข้างหลังมันซากุ

“แค่พวกข้ารับช่วงต่อร้านบุญโกะก็ถือเป็นการตอบแทนบุญคุณลูกพี่เลี้ยงกิจแล้วเจ้าคะ พวกข้าจะไปไหว้หลุมศพไม่ให้ขาด และจะเอาของมาเซ่นไหว้ด้วย”

“ตอบแทนบุญคุณตรงไหนกัน นี่มันอุปการะการขัดๆ”

นายใหญ่ชาวาอิหน้าแดงก่ำ มันซากุตัวแข็งทื่อเหมือนจิโซ¹⁷ โธทามะหน้าบึ้ง แต่ไม่มีทีท่าว่าจะยอมถอย พวกพี่ชายพากันเงียบบริบ พวกเขาไม่อยากรับดูแลคุณนาย และไม่มีปัญญาจะดูแลด้วย คิตะอิจิก็ไม่ต่างกัน

¹⁷ รูปสลักหินผู้พิทักษ์เด็กและนักเดินทางตามความเชื่อของชาวญี่ปุ่น

นายน้อยชาวอิพุตด้วยเสียงเรียบคล้ายจะปลอบโยน
“ท่านพ่อ ใจเย็นๆ ก่อนขอรับ”

“จะให้เย็นยังงั๊วไหว”

“ในเมื่อเซ็งก็จิมาด่วนจากไป อย่างไรก็ต้องจัดการอะไรๆ
ให้เข้าที่เข้าทาง แม้ว่าจะดูใจจิตใจดำไปหน่อยก็ตาม”

นายน้อยชาวอิเรียกมันซากุ อีกฝ่ายยังคงนั่งนิ่งเหมือน
จิโซ

“เจ้ารับช่วงต่อร้านบุงโกะแล้วจ่ายค่าป้ายให้มัดตีสิบะ
ได้หรือไม่ มัดตีสิบะจะได้นำเงินจำนวนนั้นออกไปเช่าบ้านอยู่กับ
สาวใช้”

โอทามะจะทำท่าจะโอดครวญอีกครั้ง แต่พอนายน้อยชาวอิ
เหลือบมองมาก็หุบปากทันที แววดาเย็นซาไรชีวิตนั้นทำให้นาง
ขวัญหนีดีฝ่อ

มีเสียงดังขึ้นข้างหลังคิตะอิจิ

“ดีเลย ตกลงตามนั้น”

พอหันหลังไปก็เห็นโทมิกังยืนอยู่ เขาคงเพิ่งกลับมา
หลังจากออกไปส่งโลงศพถึงฌาปนสถาน วันนี้โทมิกังสวม
คุโรมงสี¹⁸ แต่ผูกเชือกทั้งชายยาว

“ข้าจะช่วยทำหนังสือสัญญาเอง ท่านชาวอิช่วยแจ้งลงชื่อ
เป็นพยานได้หรือไม่”

“ข้าตั้งใจอย่างนั้นตั้งแรกแล้ว” นายน้อยชาวอิตอบ

¹⁸ ชุดกิโมโนที่มีตราห้าตราบนผ้าสีดำล้วน ถือเป็นชุดทางการที่สุด
สำหรับทั้งชายและหญิง

“ข้าจะไปสอบถามราคาป้ายจากพ่อค้าหลาย ๆ คน แล้วค่อยกำหนดตามราคาตลาด ตกลงใหม่ มันซาๆ”

คำถามนั้นทำให้มันซาๆเริ่มขยุกขยิก เขาโค้งคำนับแต่ไม่พูด คงจะหมายความว่า รับทราบขอรับ

“...เฮ้อ”

นายใหญ่ชาวอิครางเสียงต่ำ หยิบไคชิ¹⁹ มาเช็ดหน้า ขอบตากับปลายจมูกแดงเรื่อ

“คิดะ”

โทมิดังยืนมองคิดะอีจิลแล้วร้องเรียก ก่อนพยักพืดคาง “เจ้าไม่เหมือนพวกพี่ๆ ไม่มีช่องทางทำกินอื่น อนาคตจะเป็นยังไงไม่รู้ แต่ถ้าไม่ขายบุงโกะต่อ ลักพักคงอดตาย”

“อะ...ขอรับ”

“มันซาๆก็ทราบเรื่องนั้นใช่หรือไม่”

คราวนี้มันซาๆหันไปมองคิดะอีจิลแล้วพยักหน้า โอทามะไม่พอใจมาก ทำปากจู๋เหมือนตัวตลกฮตโตโกะ

“พวกข้าเลี้ยงมันมาแต่ไหนแต่ไรอยู่แล้ว ลูกพี่เขิงกิจกับคุณนายไม่ได้ช่วยอะไรเลย”

โอทามะบ่นน้อยใจ แต่พอนายน้อยชาวอิเหลือบมองมาอีกครั้งก็พล้นหน้าซีดขาวเหมือนคันเหิน²⁰

“เช่นนั้นทำหนังสือสัญญาเรื่องนี้ไว้ด้วยแล้วกัน” โทมิดัง

¹⁹ กระดาษพกติดตัวไว้สำหรับเช็ดปาก เช็ดปลายตะเกียบที่เลอะหรือใช้รองขนมญี่ปุ่น

²⁰ ขนมน้ำเงิน

ตบมือ “คิตะ บ้านเช่าที่ข้าดูแลอยู่มีห้องว่างพอดีเลย เจ้าไปอยู่ที่นั่นแล้วกัน มันคือห้องแถวโทมิคังที่อยู่แถวคิตะนางะโฮริ”

ดีใจไหม โทมิคังถาม เขาดูแลห้องแถวและบ้านเช่าหลายแห่งในย่านฟูกางะวะ บ้านเช่าเหล่านั้นเลยมีคำว่า “โทมิ” อยู่ในชื่อ แต่ห้องแถวนั้นเป็นที่เดียวที่ใช้ชื่อ “โทมิคัง” เรื่องนี้คงน่าดีใจกระมัง

น่าเสียดาย...นายใหญ่ชาวอิทอนหายใจยาว นายน้อยชาวอิสัวงพัดคลี่จากในอกเสื้อออกมาพัดให้พ่อ

นายน้อยชาวอิเป็นคนแบบนี้เองหรือ

การหารื้อครั้งสำคัญจบลงด้วยดี แม้คิตะอิจิจะจับต้นชนปลายไม่ถูกเลยก็ตาม

2

โทมิคังช่วยเป็นธุระจัดการให้ คุณนายเลยได้ที่อยู่ใหม่อย่างรวดเร็ว เป็นบ้านไม้ชั้นเดียวในมุมหนึ่งของย่านฟูกิ อยู่ใกล้คุน้ำเซ็นไดโบริ ลมโกรกดีและแดดส่องทั่วถึง มีอ่างอาบน้ำพร้อมช่องใส่ฝืน สะดวกสบายกว่าการใช้ถังไม้ตั้งบนเตา

คนที่ลูกพี่เซ็งกิจิเคยช่วยเหลืออาศัยอยู่ในย่านนี้หลายคน ทั้งพ่อค้า ช่างฝีมือ และคนหาเช้ากินค่ำ ตอนคุณนายย้ายมาอยู่ที่นั่นจึงมีคนมาช่วยเหลือ จัดหาหีบไม้และรถลากบรรทุกของให้ไม่อันจนต้องบอกว่า “พอแล้ว”

ทว่าพวกพี่ชายไม่ดูดำดูดี มองว่าไม่จำเป็นต้องแสดงความจงรักภักดีต่อลูกพี่เซ็งกิจิผู้ล่วงลับ พองานศพจบก็หมดหน้าที่

แยกย้ายกันไปทำตามความต้องการของตัวเอง จะกลับไปประกอบอาชีพเดิม หรือจะไปฟังบารมีลูกพี่คนอื่นที่เป็นผู้ช่วยสันติบาลก็ได้

โอมิตลี สาวใช้ของคุณนายอายุไล่เลี่ยกับดิเตะอิจิ จึงพูดคุยกันบ่อย ปกติแล้วนางจะมาช่วยซักผ้า ตอนช่วยกันเก็บของเตรียมย้ายบ้าน จู่ๆโอมิตลีก็ปล่อยโฮ

“ข้าสงสารคุณนายเหลือเกิน”

คุณนายเปลี่ยนสาวใช้บ่อย เท่าที่ดิเตะอิจิรู้ โอมิตลีเป็นคนที่ดี ทำงานมาประมาณสองปี ทั้งที่ไม่ได้ผูกพันกันลึกซึ้งขนาดนั้น แต่นางก็ยังร้องไห้สะอึกสะอื้น

“ถึงจะไม่ได้รับใช้คุณนายมาก่อน แต่มันซุกๆกับโธทามะ รับช่วงต่อร้านบุงโกะ ก็ควรจะรับดูแลคุณนายเป็นเจ้านายสิ แต่นี่กลับขับไล่ไสส่ง”

บ้านเกิดของโอมิตลีเป็นร้านอาหารจานเดียว อยู่ใกล้ย่านอาซากุสะโกะมง พ่อแม่ค้าขายเก่ง กิจการเจริญรุ่งเรือง โอมิตลีเล่าให้ฟังว่า พ่อพี่สาวแต่งเขยเข้าบ้านและมีลูกด้วยกัน พฤติกรรมพี่สาวก็เปลี่ยนไป ทำให้โอมิตลีอดอดจนต้องหนีออกจากบ้าน

เรื่องนี้เขาอาจจะคิดไปเอง ว่าโอมิตลีคงเจ็บปวดใจ เพราะเรื่องราวของตัวเองนั้นคล้ายกับคุณนายที่สูญเสียสามีและไร้ที่พึ่งพิง

“ข้าไม่รู้ที่โธทามะคิดอะไร แต่มันซุกๆคงตั้งใจให้เป็นแบบนี้ละ”

เมื่อย้อนคิดถึงวันเก่า มันซุกๆไม่ใช่คนละโมบ ไม่ใช่

คนนิสัยไม่ดี และไม่รู้ว่าคุณคน เสียแค่ปากหนักจนน่าหงุดหงิด

“เพราะมันซาคุนิงเงียบเหมือนจิโซตลอด นายน้อยชาวอิเลียวรัดตัดความเพื่อพาคุณนายออกจากบ้านหลังนั้นได้”

โอมิตสึตาบวมตุ่ย กะพริบตาปริบๆ “หืม อย่างนั้นหรือ...”

“โหมคังก็รับค่านายน้อยทันที เพราะว่าโธทามะเป็นคนแบบนั้นไงล่ะ”

พอไม่มีลูกพี่เลี้ยงกิจ โธทามะก็ไม่คิดจะดูแลคุณนาย ดังนั้นทำสัญญารับเงินแล้วย้ายไปอยู่ห่างๆ ดึกๆ คิตะอิจิเริ่มเข้าใจเรื่องนี้หลังอารมณ์เย็นลงแล้ว และคิดได้ว่านายน้อยชาวอิซางเป็นคนที่เหลือเกิน

“ว่าแต่หีบไม้ใบนี้หนักซะมด ข้างในใส่อะไรหรือ”

หีบไม้มีตั้งห้าใบ รถลากบรรทุกหีบไม้ทั้งหมดนั้นแทบ

จะทรุด

“หนังสือที่คุณนายชอบนะ”

“เอ๊ะ” คิตะอิจิประหลาดใจ

โอมิตสึยิ้มพล่ ทั้งที่เมื่อก็ย้งร้องไห้อยู่ แต่ตอนนี้กลับยิ้มแล้ว

“ข้าอ่านให้ฟังเอง เป็นงานหลักเลยละ คิตะไม่รู้สินะ”

คิตะอิจิไม่เคยมีโอกาสดูเห็น

“โอมิตสึอ่านหนังสือออกด้วยหรือ เก่งจัง”

“เรื่องยากๆ ก็อ่านไม่ออกหรอก แต่ถ้าเป็นคิเบียวชิ²¹

²¹ วรรณกรรมแนวตลกขบขันที่ตีพิมพ์ในช่วงกลางยุคเอโดะ ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านรูปภาพ บทสนทนา และคำอธิบายง่าย ๆ

หรืออะโซชิ²² ก็พออ่านได้ ส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือเล่มเดิมซ้ำไปซ้ำมานะ เวลาอ่านไม่ออก ก็จะไปหา*ร้านมูราตะ*ให้ช่วยสอนให้”

“ร้านมูราตะหรือ”

“ร้านเช่าหนังสือในย่านซางะ จิเฮ เจ้าของร้านเป็นคนดี ถ้าไปขอร้อง ก็ทำหนังสือฉบับคัดลอกให้ บางครั้งเขาก็แวะมาเยี่ยมคุณนาย แต่คิตะคงไม่เคยเจอกระมัง”

คิตะอิจิออกไปหาบเร่ตั้งแต่เช้ายันค่ำ กลับมากินข้าวแล้วก็นอน

“ถ้าได้เจอกันสักครั้ง เจ้าจะลืมหน้าเขาไม่ลง คิ้วดำเหมือนถ่าน ตากลมโตเหมือนลูกโอ๊ก”

คุณนายนั่งเฝ้าตามมาหลังจากโอมิตสึชนล้มภาระเสร็จ และจัดข้าวของเข้าที่จนพอจะใช้ครัวได้แล้ว โทมิดังคอยดูแลคุณนายอยู่ไม่ห่างและจูงมือเข้าบ้าน วันนี้อากาศอบอุ่น ถือเป็นฤกษ์งามยามดีสำหรับย้ายเข้าบ้านใหม่

คุณนายไม่ได้เกล้าผม แค่ผมขยับขึ้นแล้วเอาหัวเสียบไว้คงเพราะไม่ค่อยได้เจอใคร วันนี้สวามิภักดิ์โมโนลายทาง คลุมทับด้วยฮาโอริยาวสีตองอ่อน ถือถุงหุรุต

คิตะอิจิรออยู่เงียบๆ คุณนายเดินมาหยุดอยู่ตรงทางขึ้นบ้านแล้วเหลียวมาหา

“...คิตะอิจิใช่ไหม”

²² วรรณกรรมยอดนิยมที่มีภาพประกอบเยอะสำหรับเด็กและผู้หญิงในยุคเอโดะ

คิตะอิจิกใจ คุณนายรู้ได้อย่างไร เขาแค่มาทักทาย
คุณนายปีละครั้งในวันขึ้นปีใหม่ ทั้งยังยืนปะปนอยู่กับพวกพี่ชาย

“ขอรับ คุณนาย”

คิตะอิจิกใจมากจนตอบเสียงหลง

พอเพ่งพินิจ คุณนายโบหน้าเรียว จมูกค่อนข้างยาว
ผิวขาว ผมย้งดก ไม่ค่อยมีผมหงอก ตัวสูงกว่าผู้หญิงทั่วไป
เอวคอด แบบนี้กระมังที่เขาเรียกว่าเอวบางร่างน้อย

ลูกพี่คงหลงรักตั้งแต่แรกพบ

ลูกพี่เชิงกิจิเกี่ยวข้องกับคุณนายอย่างไรนะ คิตะอิจิกิคิดเรื่อง
ไม่เป็นเรื่อง คุณนายหลับตา เปลือกตากระตุกเบาๆ ก่อนเอ่ยว่า

“ข้าเวทนาเจ้าเหลือเกินที่ต้องมาเจอเหตุการณ์เช่นนี้
ต้องขอโทษแทนเชิงกิจิด้วยที่ด่วนจากไป”

เพราะได้รับพิษปลาปักเป้า...คุณนายยิ้มบางๆ เสียง
แหบพร่านั้นฟังดูมีเอกลักษณ์

คิตะอิจิกิผงกศีรษะแล้วรีบพูด

“ไม่เป็นไรขอรับ ลูกพี่เชิงกิจิเก็บข้ามาเลี้ยง ข้าไม่มีวัน
ลืมพระคุณจนวันตาย ข้าจะขายบุงโกะต่อไป และเตรียมคิดหา
ลู่ทางในวันข้างหน้าขอรับ”

โทมิกังพูดสอซึ้นมา “ข้าหาบ้านให้คิตะแล้ว อยู่ที่
ห้องแถวโทมิกังที่ข้าดูแล คุณนายวางใจเถอะ”

จริงหรือ คุณนายเอ่ยแล้วพยักหน้า เปลือกตากระตุก
อีกครั้ง ก่อนเอียงคอจ้อง

“นี่ คิตะอิจิ เจ้าฝากสินค้าไว้กับใครบางคนใช่หรือไม่”

พอเข้าใจคำถาม คิตะอิจิกิหัวใจเต็นแรงจนแทบจะหลุด

ออกจากอก

จริงสิ ตั้งแต่ลูกพี่เซ็งกิจิตาย ข้าก็ยุ่งไปหมด ไม่ได้ไป
หาบเร่ เลยลืมเรื่องนั้นไปสนิทเลย

“เอ่อ คุณนาย”

“ข้าหายถูกสินะ”

คุณนายยิ้ม โหมคังกับโอมิตสึตักใจตาค้าง

“จริงหรือ คิตะ”

“เอาไปฝากไว้กับใครหรือ”

“ข้าจะไปรับคืนเดี๋ยวนี้ขอรับ”

คิตะอิจิวิ่งตัวปลิว ได้ยินเสียงโอมิตสึตะโกนไล่หลังมาว่า
“ไปดีมาดีนะ”

“โอ้ มาแล้วหรือ”

วันนี้โอมิ ชิเมเบ ใช้ทาซูกิ²³ ผูกแขนเสื้อชุดกิโมโนเพื่อ
ลงมือตัดแต่งแนวรั้วต้นไม้ของเรือนเคยากิ โดยมีไม้กวาดไม้ไผ่
พิงอยู่ข้างๆ โยนินต้องทำงานหยุ่มหยมในเรือนเคยากิด้วยหรือไม่

“ข้าขอประทานโทษขอรับที่หายหน้าไปเลยตั้งแต่ตอนนั้น...”

คิตะอิจิกระหืดกระหอบขอโทษ ชิเมเบยกมือปราชัยแล้ว
ชี้ไปด้านหลังแนวรั้วต้นไม้

“ไปอ้อมมาทางนั้น”

ด้านหลังเรือนเป็นสวนกว้าง ไม่มีแนวรั้วต้นไม้ อาศัย

²³ ผ้าที่ผูกทแยงจากไหล่สองข้างถึงรักแร้ หรือผูกทแยงจากไหล่ซ้าย
มาที่แขนเสื้อข้างขวา เพื่อยึดแขนเสื้อชุดกิโมโน

ชุดคลองใส่ไก่เพื่อกักเก็บน้ำจากคูน้ำใกล้ๆ ตลิ่งชันมาก เรียงหินกรวดแบนไว้เป็นชั้นๆ เพื่อเป็นที่เหยียบเวลาลงไปริมน้ำ น่าจะสะดวกดีเวลาซักผ้า

ชิมเบชะโงกหน้ามาจากประตูครัว

“รีบวิ่งมาเลยหรือ ดิมซาส์กด้วยก่อนสิ”

ชิมเบกวักมือเรียก คิตะอิจิก้าวเข้าไปในเรือนเคยากิ ครัวบ้านไหนๆ ก็คงจะมีของใช้เหมือนๆ กัน แต่โอ่งน้ำของเรือนหลังนี้ใบใหญ่เมื่อเริ่มเท็ม พื้นครัวเป็นดิน บัดกวาดสะอาดหมดจด ในกระຈาดที่วางอยู่ข้างเตา มีดอกพุทไธสนะโตกองพะเนิน ส่งกลิ่นเหม็นเขียวอ่อนๆ คงจะเพิ่งเก็บไม่กี่ชั่วโมง

เครื่องมือทำมาหากินที่คิตะอิจิก้าวไปวางอยู่ริมผนังห้อง พื้นกระดานติดกับพื้นดิน ไม้คานถูกถอดออกมาจากเสาแทรก บุงโกะกองพะเนินอยู่ข้างๆ คิตะอิจิส่อง

โอมิ ชิมเบ ชงชาให้จริงๆ คิตะอิจิรับถ้วยชามาขณะยืน อยู่บนยกพื้นอย่างสำรวม ถ้วยชาดินเผาไม่เคลือบทำให้มืออุ่น

“เสียใจเรื่องเซ็งกิจิด้วยนะ ถึงจะเข้าไปหน่อย แต่ก็ขอแสดงความเสียใจด้วย”

ชิมเบพูดจาสุภาพแม้อีกฝ่ายจะเป็นพ่อค้าหาบเร่ เขาดูอายุมากกว่าที่คิดไว้ตอนแรก กิริยามารยาทก็สำรวม

“ท่านโอมิรู้จักลูกพี่เซ็งกิจิหรือขอรับ”

“ข้าไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากลูกพี่เซ็งกิจิหรอก แต่รู้จักหน้าคำตากันที่สมาคมหมากล้อมตรงเซ็งสะพานทาบาชิ”

วันนั้นลูกพี่เซ็งกิจิอยู่ระหว่างทางกลับจากสมาคมหมากล้อม

“ข้าสนใจที่มาของบุงโกะพุแดงยอดนิยมนะ ทุกครั้งที่เจอ

ลูกพี่เซ็งกิจิจะถามไถ่ๆ ว่าคิดได้อย่างไร เขาก็คุยด้วย ไม่ได้
ทำหน้าเงาหน้าอ ลูกพี่ของเจ้านิสัยดีนะ”

พอได้ยินคำนั้น คิตะอิจิก็นึกถึงใบหน้าลูกพี่เซ็งกิจิจนจมูก
คันยิบๆ เลยตี้มซาอึกใหญ่เพื่อกลบเกลื่อน ซิมเบหัวเราะอีกครั้ง
นอกจากเสียงหัวเราะนั้นแล้ว ในเรือนไม่มีเสียงอะไรเลย ไม่มี
คนอื่นอยู่ด้วย

กาเหลืกบนเตาพ่นไอน้ำเบาๆ

“เอ่อ ที่เรือนไม่ค่อยมีคนอยู่หรือขอรับ”

ซิมเบเคยบอกว่าที่นี่เป็น “เรือนพัก” เจ้าของเรือนเป็น
ฮาตะโมโตะและผู้นำกลุ่มโคบุชิน

ซิมเบพยักหน้าชื่อๆ “หลายวันมานี้ข้าเฝ้าเรือนอยู่คนเดียว
ปกติแล้วจะครึกครื้นกว่านี้หน่อย แต่ที่เรือนใหญ่กำลังจัดงาน
คนอื่นๆ เลยออกไปที่นั่นกันหมด”

ซิมเบตอบแล้วดูปลายจมูก

“เวลาท่านเซโตะอยู่ ข้าลักขามาขงไม่ได้หรอก”

ท่านเซโตะที่ว่าคงเป็นหัวหน้าของซิมเบ โยนินคงจะเป็น
ลูกน้องปลายแถวที่ถือวิสาสะงชาตี้มซาเองไม่ได้ และเพราะเป็น
ลูกน้องปลายแถวเหมือนกัน โอมิถึงได้มีเมตตาากับพ่อค้าหาบเร่
อย่างข้ากระมัง

“เกือบลืมไปเลย ข้าขอลืมชื่อเจ้าได้หรือไม่”

จะว่าไปแล้ว ข้ายังไม่ได้แนะนำตัวเลย

“คิตะอิจิขอรับ”

“คิตะหรือ ขอฝากตัวด้วยนะ”

ได้ ชื่อบุงโกะข้าลิขอรับ

“ข้าขอถามอะไรหน่อยสิ เรื่องbungโกะฟูแดงจะอย่างไรต่อไป ข้าใครรู้เหลือเกิน”

“ไม่ช่วยซื้อแล้วยังอยากรู้อีก คิตะอิจิตัดพ้อในใจ

“ยังขายต่อไปเหมือนเดิมขอรับ ลูกน้องหมายเลขหนึ่งของลูกพี่เซ็งกิจิบช่วงต่อ...”

คิตะอิจิเล่าเรื่องมันซากุกับภรรยา ชิมเบชมวดคิ้วหนา

“เช่นนั้น ใครสืบทอดจิตเตะฟูแดงล่ะ”

“ไม่มีใครสืบทอดขอรับ ต้องคืนตำแหน่งผู้ช่วยสันติบาลขอรับ”

ชิมเบเบะปากเหมือนไม่พอใจนัก ไม่รู้เหตุใดเขาถึงชมวดคิ้วไม่เลิก

“คิตะก็ยังหาบเร่ต่อไปหรือ”

“ขอรับ ข้าไม่มีลู่ทางทำกินอื่นแล้ว”

ชิมเบวางถ้วยชาลง ล้วงมือเข้าไปในอกเสื้อ

“ถ้าอย่างนั้น ข้าขอถามอย่างไม่เกรงใจนะ เพราะนี่เกี่ยวข้องกับรายได้ของคิตะด้วย ช่วยฟังหน่อยแล้วกัน นังก่อนสิจะได้ใจเย็นๆ นังบนถังไม้เปล่าตรงนั้นก็ได้นั้นแหละ ถ้าข้าจำไม่ผิด bungโกะฟูแดงเริ่มขายวันขึ้นปีใหม่เมื่อสามปีที่แล้วของมีสองแบบคือ แบบที่แปะภาพทหารซามูไรกับแบบที่แปะภาพภูเขาไฟฟูจิ ตอนนั้นเจ้ายังไม่ได้ร้องเรียกลูกค้าว่า bungโกะฟูแดงมาแล้วจ้า เพิ่งจะเปลี่ยนมาได้ครึ่งเดือนนี่เอง”

อะไรของเขาเนี่ย จำได้ละเอียดยิบขนาดนั้นเลยหรือ

“เซ็งกิจิไม่ได้เป็นคนตั้งชื่อbungโกะพวกนั้นว่าbungโกะฟูแดงใช่ไหม”